

Vergaderjaar 2017–2018

28 345

Aanpak huiselijk geweld

Nr. 189

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 juni 2018

In uw brief van 12 april 2018 vraagt de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van uw Kamer mij om een reactie op het bericht op Skipr.nl van d.d. 10 april 2018 «IGJ stelt Veilig Thuis Noord-Holland Noord onder verscherpt toezicht». Tevens heeft de commissie VWS mij in navolging van dit bericht aanvullende vragen gesteld. Hieronder voldoe ik aan het verzoek van de commissie en beantwoord ik tevens de aanvullende vragen van de commissie.

Op 30 maart 2018 heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting (verder: inspectie) Veilig Thuis Noord-Holland Noord onder verscherpt toezicht gesteld voor een periode van zes maanden. De inspectie heeft Veilig Thuis Noord-Holland Noord hierover dezelfde dag telefonisch en per brief geïnformeerd. Veilig Thuis Noord-Holland Noord heeft de gelegenheid gehad om inhoudelijk te reageren en conform artikel 4:8 Awb heeft de inspectie Veilig Thuis Noord-Holland Noord tevens de gelegenheid gegeven eventuele bedenkingen tegen de openbaarmaking van het verscherpt toezicht in te dienen. Daarbij gold een reactietermijn tot en met 10 april 2018.

De inspectie heeft op 5 april 2018 kennisgenomen van het bericht van Veilig Thuis Noord-Holland Noord dat zij geen bedenkingen had tegen de openbaarmaking. Het bericht van Veilig Thuis Noord-Holland Noord is op 4 april naar de inspectie gemaild.

Veilig Thuis Noord-Holland Noord valt onder de verantwoordelijkheid van 18 samenwerkende gemeenten. Deze gemeenten zijn op 6 april 2018 door de inspectie geïnformeerd over het verscherpt toezicht. Op 10 april 2018 heeft de inspectie vervolgens het verscherpt toezicht openbaar gemaakt.

Hieronder ga ik in op de aanvullende vragen die door de commissie zijn gesteld.

- 1) *Kunt u meer inzicht geven in de huidige wachtlijsten bij Veilig Thuis Noord-Holland Noord, opgesplitst naar de wachttijden voor triage en de wachttijden voor onderzoek?*
Op het moment dat de inspectie Veilig Thuis Noord-Holland Noord onder verscherpt toezicht stelde, bestond de wachtlijst voor triage uit 190 meldingen en de wachtlijst voor onderzoeken uit 75 meldingen. De inspectie heeft geconstateerd dat Veilig Thuis Noord-Holland Noord niet voldoet aan de wettelijke termijnen voor triage, voor de start van onderzoeken en het afronden van onderzoeken. Ik heb momenteel geen actueler beeld.
- 2) *Voor hoeveel kinderen, leden van gezinnen en huishoudens geldt dat hun veiligheid de afgelopen zes maanden in het geding is geweest als gevolg van de problemen bij Veilig Thuis Noord-Holland Noord? Op welke termijn kan de veiligheid van deze kinderen, leden van gezinnen en huishoudens de komende periode worden geborgd?*
Indien sprake is van een melding met een acuut gevaar dan worden deze meldingen direct opgepakt. Er zijn bij de inspectie geen signalen dat de veiligheid van leden van gezinnen of leden van huishoudens die gemeld zijn bij Veilig Thuis Noord-Holland Noord de afgelopen maanden in het geding is geweest als gevolg van het (niet) handelen van Veilig Thuis Noord-Holland Noord. De inspectie verwacht dat Veilig Thuis Noord-Holland Noord de noodzakelijke maatregelen treft op het gebied van de gestelde tekortkomingen. De inspectie volgt in de periode van het verscherpt toezicht nauwkeurig of Veilig Thuis Noord-Holland Noord de verbetermaatregelen uitvoert en borgt.
- 3) *Wat zijn de belangrijkste oorzaken van terugkeren van patronen en tekortkomingen als het gaat om het oplopen van de wachtlijsten en het inzetten en monitoren van verbetermaatregelen zoals deze zijn geconstateerd door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)?*
De inspectie heeft geen onderzoek gedaan naar de oorzaken van wachtlijsten. Veilig Thuis organisaties noemen als voornaamste redenen voor het bestaan van wachtlijsten een toename van het aantal meldingen, het onvoldoende inspelen op het ontstaan van piekmomenten, het nog onvoldoende samenwerken met het lokale veld en tekort aan geschikt personeel.
- 4) *Zijn er op dit moment meer Veilig Thuis regio's bekend bij de IGJ waar soortgelijke problematiek speelt? Zo ja, om hoeveel regio's gaat het?*
De inspectie heeft geen zicht op eventuele wachtlijsten bij alle Veilig Thuis organisaties. De gemeenten zijn ervoor verantwoordelijk dit in de gaten te houden en daarmee ook voor het (bij)sturen op basis van managementinformatie. Het is goed dat signalen over wachtlijsten bij de inspectie worden gemeld. De inspectie betreft dergelijke signalen bij het toezicht. De inspectie maakt dergelijke feitelijke informatie openbaar op basis van de eigen bevindingen, bijvoorbeeld in het geval dat signalen of meldingen leiden tot maatregelen door de inspectie. De inspectie neemt signalen van wachtlijsten bij Veilig Thuis zeer serieus. Indien een Veilig Thuis organisatie kampt met wachtlijsten, acht de inspectie het van belang te constateren in hoeverre dit leidt tot het overschrijden van de (wettelijke) termijnen. Op het moment dat de inspectie signalen krijgt van wachtlijsten bij een Veilig Thuis organisatie, dan bekijkt de inspectie deze wachtlijsten in samenhang met onder andere het aantal medewerkers, in hoeverre de organisatie een werkwijze heeft voor zicht op veiligheid van gezinnen en huishoudens die wachten en de wijze waarop de organisatie prioriteert en stuurt op basis van managementinformatie. Daarnaast is van belang in hoeverre de gemeente haar verantwoordelijkheid oppakt wachtlijsten bij Veilig Thuis aan te pakken en naar de toekomst toe te voorkomen. Naast het acteren naar aanleiding van signalen, brengt de inspectie op eigen initiatief toezichtbezoeken aan Veilig Thuis organisaties waarbij de aanwezigheid van eventuele wachtlijsten onderwerp van het bezoek is.

De inspectie heeft op 17 november 2017 een brief gestuurd naar alle gemeenten (gepubliceerd op de website van de inspectie¹) waarin onder meer is ingegaan op de wachtlijstproblematiek van een aantal Veilig Thuis organisaties. Over de wachtlijstproblematiek staat het volgende in deze brief:

«De inspectie heeft zorgelijke signalen ontvangen van een aantal Veilig Thuis organisaties over het voortbestaan of opnieuw oplopen van de wachtlijsten. De inspectie heeft geen volledig beeld van de wachtlijsten, omdat hierover geen recente informatie is opgevraagd bij de Veilig Thuis organisaties die voldoende scoorden op deze verwachting tijdens het toezicht stap 2. Uit de ontvangen signalen maakt de inspectie op dat het voorkomen van wachtlijsten en het halen van de doorlooptijden belangrijke aandachtspunten blijven bij meerdere Veilig Thuis organisaties. Het is van groot belang dat Veilig Thuis organisaties in staat blijven om die gezinnen te herkennen die acuut hulp nodig hebben, maar ze moeten er ook voor zorgen dat minder acute hulpvragen niet zo lang blijven liggen dat er risicovolle situaties ontstaan. Gezien de cruciale positie van Veilig Thuis in de strijd tegen kindermishandeling, ouderenmishandeling en huiselijk geweld is een wachtlijst bij Veilig Thuis zeer risicovol».

In aanvulling op het bovenstaande, ben ik door de wethouder van Rotterdam geïnformeerd over de situatie bij Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond. Dit valt ook te lezen in de brief van de wethouder van Rotterdam en het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijk Regeling Jeugdhulp Rijnmond aan de aangesloten gemeenteraden van 4 april jl.

- 5) *Kunt u inzicht geven in de consequenties die dit verscherpt toezicht van Veilig Thuis Noord-Holland Noord heeft op alle netwerkpartners in de regio?*

De inspectie eist dat Veilig Thuis Noord-Holland Noord binnen afzienbare tijd meldingen afhandelt binnen de wettelijke termijnen, zodat netwerkpartners in de regio en de betrokken gezinnen kunnen vertrouwen op een voortvarende aanpak door Veilig Thuis.

- 6) *Wanneer is duidelijk of ingezette externe bureaus gedurende de gehele beoogde periode daadwerkelijk personeel kunnen inzetten? Wat betekent dit voor de continuïteit van zorg aan cliënten? Op welke wijze wordt nu het aanpakken van het ziekteverzuim meegenomen in de verbetermaatregelen?*

Veilig Thuis Noord-Holland Noord heeft de inspectie laten weten dat meerdere externe bureaus operationeel zijn. De externe bureaus richten zich op het wegwerken van de wachtlijsten. De eigen medewerkers handelen nieuwe meldingen af.

De door de inspectie opgestelde verwachtingen ten aanzien van de monitoring en het voldoen aan de (wettelijke) termijnen houden verband met de continuïteit van zorg aan cliënten en het ziekteverzuim van medewerkers.

- 7) *Was u tijdens het algemeen overleg Kindermishandeling/ GIA /Slachtoffers loverboys van 4 april (Kamerstukken 28 345 en 31 015 en 31839, nr. 186 op de hoogte van het feit dat Veilig Thuis Noord-Holland Noord per 30 maart 2018 onder verscherpt toezicht van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is gesteld? Zo ja, waarom heeft u daar in dit AO geen melding van gemaakt? Zo nee, had u hiervan niet op de hoogte moeten zijn zodat u de Kamer goed kon informeren?*

De inspectie heeft mij op 30 maart 2018 in een e-mail geïnformeerd over het besluit tot verscherpt toezicht. Op dat moment had Veilig Thuis Noord-Holland Noord van rechtswege de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de openbaarmaking van het besluit van de

¹ <https://www.igj.nl/zorgsectoren/jeugd/documenten/brieven/2017/11/21/herbeoordeling-twaalf-veilig-thuis-organisaties>

inspectie. Na het Algemeen Overleg van 4 april 2018 werd duidelijk dat Veilig Thuis Noord-Holland Noord geen bedenkingen had tegen de openbaarmaking. Daarna zijn de verantwoordelijke gemeenten geïnformeerd en vervolgens is het verscherpt toezicht openbaar gemaakt. Na deze procedure van rechtswege en openbaarmaking door de inspectie is het pas mogelijk om ook de Tweede Kamer te informeren. Dat kon dus nog niet in het AO van 4 april jongstleden.

- 8) *Is de situatie bij Veilig Thuis Noord-Holland Noord uniek of zijn er meer gevallen waarin gemeenten óf de IGJ in de loop van vorig jaar en dit jaar te lange wachtlijsten en tekortkomingen in de organisatie hebben vastgesteld?*

Dreigt verscherpt toezicht op dit moment ook voor andere Veilig Thuis organisaties? Kunt u in een overzicht presenteren hoe het per Veilig Thuis organisatie staat met de wachtlijsten, het aantal meldingen dat ze binnenkrijgen en of betreffende organisaties onder verscherpt toezicht stonden, staan of dreigen te komen?

Zie het antwoord op vraag 4.

In het verleden zijn Veilig Thuis Gelderland-Zuid (22 april 2016) en Veilig Thuis Drenthe (31 mei 2016) onder verscherpt toezicht gesteld, onder meer vanwege de omvang van de wachtlijsten. Dit verscherpt toezicht is inmiddels opgeheven.

- 9) *Denkt u nog steeds dat de Veilig Thuis organisaties, die soms met een flinke wachtlijst kampen (190 meldingen op de wachtlijst triage in Noord-Holland Noord) voldoende zijn toegerust op hun nieuwe taak (de radarfunctie) waarmee zij nog meer meldingen te verwerken krijgen en een nog grotere rol krijgen in de monitoring van casuïstiek?*

Met ingang van 1 januari 2019 krijgt Veilig Thuis een «radarfunctie». De radarfunctie van Veilig Thuis is gericht op het samenbrengen van signalen over een risicosituatie en een zo compleet mogelijk inzicht in aard en ernst van de problematiek, om zo een goede beoordeling van de veiligheid te kunnen maken. De radarfunctie draagt zo bij aan «zicht op veiligheid». Naast het uitvoeren van bestaande taken zoals het onderzoeken van meldingen en het direct herstellen van veiligheid waar nodig, zal Veilig Thuis extra taken in het kader van de radarfunctie uitvoeren. De radarfunctie bij Veilig Thuis krijgt invulling door:

- a) Maatregelen die erop gericht zijn dat signalen bij Veilig Thuis «op de radar» komen.

Hieronder valt onder meer de aanpassing van het Besluit Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling met ingang van 1 januari 2019 waardoor signalen van situaties waar sprake is van ernstige of langdurige geweldsituaties altijd gemeld moeten worden bij Veilig Thuis.

- b) Versterking van de monitorfunctie van Veilig Thuis in casuïstiek.

Met de implementatie van de radarfunctie bij Veilig Thuis worden de taken van Veilig Thuis verder geïntensiveerd. Met het Interbestuurlijk Programma is bestuurlijk afgesproken om vanuit het aanvullend ontvangen accres middelen beschikbaar te stellen voor de intensivering van de taken van Veilig Thuis in het kader van de implementatie van de radarfunctie. De middelen worden toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang, zodat het geld terechtkomt bij de gemeenten die de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vormgeven. Veilig Thuis maakt hier deel van uit. Het gaat om een bedrag van € 11,9 miljoen in 2018 oplopend tot € 38,6 miljoen structureel vanaf 2021. De mutatie is verwerkt in de recent verschenen maartcirculaire waarvan uw Kamer ook een afschrift heeft ontvangen. Daarnaast geef ik subsidie aan het Landelijk Netwerk Veilig Thuis voor de uitvoering van het Meerjarenuitvoeringsprogramma Veilig Thuis. Onderdeel van het Meerjarenuitvoeringsprogramma is het faciliteren van de implementatie van de radarfunctie bij de Veilig Thuis organisaties. Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis ontwikkelt momenteel een

werkwijze voor de radarfunctie bij Veilig Thuis. In de tweede helft van 2018 gaan enkele Veilig Thuis organisaties oefenen met deze werkwijze. Per 1 januari 2019 treedt de Radarfunctie bij Veilig Thuis in werking.

- 10) *Op 7 februari 2018 informeerde de interim- manager Veilig Thuis Noord-Holland Noord de inspectie telefonisch over de forse groei van zowel de wachtlijst triage als de wachtlijst onderzoeken. Deze groei was sinds december 2017 ontstaan. Waarom is er zo lang gewacht met het informeren van de inspectie?*

Er zijn onvoldoende heldere afspraken gemaakt wie de inspectie had moeten informeren over het oplopen van de wachtlijsten en op welk moment dit had moeten gebeuren. Veilig Thuis Noord-Holland Noord heeft aangegeven deze gang van zaken te betreuren.

- 11) *Hoe gaat de inspectie in de toekomst voorkomen dat zij te laat worden ingelicht bij het oplopen van de wachtlijsten door Veilig Thuis organisaties?*

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het zicht houden en sturen op managementinformatie, waaronder eventuele wachtlijsten. Indien de inspectie signalen krijgt van wachtlijstproblematiek bij een Veilig Thuis organisatie dan is de reactie van de inspectie hierop contextafhankelijk. Zie hiervoor de beantwoording van vraag 4.

De inspectie gaat uit van gezond vertrouwen in de Veilig Thuis organisaties en verwacht dat Veilig Thuis organisaties afspraken nakomen die de inspectie met hen maakt. Als de inspectie vaststelt dat een Veilig Thuis deze afspraken niet nakomt dan verbindt zij hier consequenties aan. Zo heeft de inspectie in het geval van Veilig Thuis Noord-Holland Noord deze onder verscherpt toezicht gesteld mede omdat Veilig Thuis de inspectie niet onverwijld heeft geïnformeerd over de oplopende wachtlijst terwijl dit wel was afgesproken.

- 12) *Welke gevolgen heeft de oplopende wachtlijst voor de veiligheid van de kinderen en gezinnen in de regio Noord-Holland Noord? Zijn er incidenten voorgevallen naar aanleiding van de opgelopen wachtlijsten?*

Zie het antwoord op vraag 2.

- 13) *Op welke manier gaat de inspectie er de komende maanden op toezien dat noodzakelijke maatregelen genomen worden en de benodigde resultaten geboekt worden? Kan de Minister deze voorzien van een aantal concrete voorbeelden?*

De inspectie volgt in de periode van het verscherpt toezicht nauwkeurig of Veilig Thuis Noord-Holland Noord de verbetermaatregelen uitvoert en borgt. De inspectie brengt binnen de periode van het verscherpt toezicht aangekondigde en onaangekondigde bezoeken aan Veilig Thuis Noord-Holland Noord. Als tijdens de periode van het verscherpt toezicht hiervoor aanleiding ontstaat, kan de inspectie ook besluiten tot verdere stappen, bijvoorbeeld in de vorm van bestuursrechtelijke maatregelen.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge